

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

720. Quid possint Abbates & Prælati inferiores circa beneficiorum provisiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

secundum se, siue nondum per rō presentandum videretur intelligere providendum collativē, & per rō instituumdum tubintelligere, auctorizabiliter. Quōd si etiam huiusmodi concessio fiat per Episcopum pleno iure respectu spiritualium (quid sit respectu vistratiōis, & eorum, quz sunt ordinis, hęc enim non veniunt sub concessione facta, pleno iure. Lott. n. 14. ex Imol. & Butrio in c. de Monach.) institutio utraque & collativa & auctorizabilis erit penes monasterium; non quidem iure proprio, quasi ab Episcopo avulsā, & in monasterium translata, quod ut dictum est, impossibile; sed iure & vice illius, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. Lott. n. 13. ex Jo. And. in cit. c. de Monach. n. 10.

3. Au verò in hoc casu examen quōque ipsum faciendum sit à Monasterio, seu ejus Prælatō vice Episcopi, an adhuc ab ipso Episcopo, non dicit Lott. Quōd si tamen etiam Ecclesia parochialis ita quoad temporalia & spiritualia monasterio (idem est de alio collegio, etiam seculari) concessa foret, nimirum à Papā, ut ratione quoque populi exempta sit, seu subducta jurisdictioni spirituali (quod Layman vocat iure plenissimo concessam) adeoque Monasterium seu ejus Prælatō haberet jurisdictionem quasi Episcopalem, ita ut sine dependentia ab Episcopo diocesis instituere, & destituere posset; ut Rodriq. Tom. 1. reg. 99. q. 36. a. 1. examen indubitato non ab Episcopo, sed à Prælatō monasterii habendum, eidemque competeret institutio auctorizabilis etiam ut videretur non vice seu iure Episcopi, sed iure proprio à Papa ei concessio, quod videretur velle Lott. loc. cit. n. 32.

4. Idem etiam simpliciter, absque eo, quōd faciat mentionem exemptionis ratione populi, tradit Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 5. n. 12. his fere verbis: dum loquimur de unione facta pleno iure, verba illa habere possunt duplicem sensum. Primo quoad spiritualitatem & temporalitatem, non tamen quoad potestatem auctorizandi pro administratione curz animarum, & tunc debet à monasterio deputari Vicarius temporalis ad nutum amovibilis; sed quicūque Vicarius instituitur, debet approbari ab Episcopo, ut videat, num capax sit exercendi curam animarum, citat pro hoc declarat. S. Cong. apud Barb. Episcopus tamen hunc Vicarium amovere non posset, nisi ex causa, propter quam beneficio privandus esset, si esset perpetuus; sed ejus revocatio & destitutio ad nutum monasterii seu Abbatis spectat. Secundo dicta verba pleno iure intelligi possunt, quōd plenum jus consistat in potestate temporalia administrandi, nec non spiritualia, etiam quoad potestatem permittendi administrationem curz animarum non auctorizabilem ulterius ab Episcopo. Et in hoc casu ne quidem ad effectum, ut nominatus declaratur capax curam & sacramenta administrandi, ad Episcopum recurrendum est. Sed solum monasterium seu illius rector vel Abbas nominabit, removebit & declarabit aptum ad curam animarum Vicarium illum temporalem, citat pro hoc Riccio in 2. pr. aurea variat. resol. c. 293. concl. 6. subditidem Tond. n. 13. diligenter notandum, quōd ista omnia videntur correctā per Trid. sess. 7. c. 17. ita ut per illum permittum sit Episcopis apponere Vicarios in beneficiis unitis Monasterio, capitulo, dignitati; idque non obstante ullā consuetudine & exemptione, nisi tamen hęc concessa fuisset post Trid. etiam absque ejus derogatione, citat pro hoc Barb. in c.

R. Leuten. Fori Benef. Tom. 11.

exspiranda. de prab. §. qui vero. Garc. p. 11. c. 2. n. 5. ita tamen ut arbitrium illud Episcopi debeat esse regulatum, & cum iusta & rationabili causa, ex Garc. loc. cit. n. 8. & partibus citatis & auditis. Sed de hoc vide dicta ad initium prima part.

5. Quōd si etiam concessio facta ab Episcopo vel Papa pleno iure respectu temporalium tantum, seu conceditur Monasterio Ecclesia, ita ut inde possit percipere omnes redditus illius, eōsque in suos usus & utilitatem convertere, & sic beneficium effectum sit de mensa Monasterii, omne jus Episcopale præservatur Episcopo: proinde cum ibi statuendus sit Rector, qui præsit Ecclesiæ eodem modo, quo prius, quia Ecclesia debet conservari in pristino statu, in quo nimirum quodam hoc erat ante istam incorporationem seu unionem quodam temporalia tantum. Lott. n. 15. Tond. loc. cit. n. 6. potest quidem monasterium ibidem deputare rectorem, etiam amovibilem, modò consuetum servitium Ecclesiæ non fraudetur, ut Lott. cit. n. 15. citans Jo. And. in cit. c. de Monach. n. 9. (quod tamen negare videtur Tond. dum ait: Monasterium non posse in hoc casu deputare Vicarium; cum penes illud nullum jus spirituale remaneat, sed unio seu incorporatio tantum facta fuit de rebus temporalibus, pro quibus Monasterium non eget Vicario; nec quamvis eo maxime egeret, is curam animarum exercere posset) debet tamen persona rectoris presentari Episcopo, qui habet illam instituere. Lott. loc. cit. n. 16. citans Abb. in c. de Monach. n. 2. & 8. Et sic monasterium in hoc casu non habebit nisi præsentationem rectoris, Episcopus verò institutionem, ad quam tamen institutionem Episcopus non procedit, nisi prævia assignatione congrua. Lott. n. 19. de quo aliās. Quin etiam ex eo, quōd Ecclesia v. g. parochialis sit incorporata seu unita, vel potius donata quoad temporalia tantum, nimirum ut relicta congrua portione presbytero reliqui proventus cedant Monasterio, præsentationem presbyteri non spectare ad monasterium, nisi etiam simul donatum sit jus præsentandi rectorem, tradit Layman. loc. c.

Quæstio 719. An, & quid speciale sit hac in parte circa monasteria monialium?

Respondeo eadem, quæ dicta sunt quæst. præced. Procedere quōque respectu monasteriorum monialium, modò respectu exercitii ipsius curz accedat auctorizabilis institutio Episcopi. Lott. l. 2. q. 12. n. 33. citans Felin. in c. cum venerabilis, de excep. n. 36. & Rot. decis. 2. 4. n. 4. de prab. in antiquior. licet enim moniales non sint capaces curz, vel ejus exercitii actualis, sunt tamen capaces juris deputandi personam capace[m] ejus potestatis. Lot. loc. cit. n. 34.

Quæstio 720. Quid possint Abbates & Prælati inferiores circa beneficiorum provisiones?

1. Respondeo regulariter non habent jus conferendi beneficia, sed jus illud, ut dictum, propriè ad Episcopos spectat. Tond. qq. benef. p. 2. c. 3. §. 9. n. 1. citans Gonz. ad reg. 8. §. 1. pro am. n. 21. Possunt tamen jus instituendi & conferendi beneficia acquirere ex privilegio, consuetudine vel præscriptione immemoriali. Tond. ibid. n. 3. citans Lamb. de jure p. 1. 2. p. 3. q. 1. a. 10. cum communi. Et si enim ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, præscribi nequeant, ea tamen, quæ sunt jurisdictionis vel simplicis dignitatis Episcopalis, præscribi possunt

Dd 3

sunt

sunt per Abbatem aliumque Prælatum inferiorem, Tond. *ibid.* n. 9. citans *c. accedentibus*. & *Abb. ibid.* Sed & per simplicem clericum, utpote qui est persona habilis, seu potens acquirere ejusmodi jura particularia. Tond. *ibid.* n. 10. ex *Lamb. l. 1. p. 1. q. 9. d. 3. n. 18. & seq.* Hinc jam etiam Abbas seu Prælatus regularis præscribere potest adversus Episcopum non solum jus conferendi beneficia, sed etiam instituendi in illis per institutionem auctorizabilem. Tond. n. 11. Et sicut Abbas præscribere potest adversus Episcopum jus conferendi & approbandi ad curam animarum, ita etiam acquirere sibi potest præscriptione, privilegio, consuetudine, jus habendi territorium separatum cum jurisdictione Episcopi. Tond. *loc. cit.* n. 12. & *fusus l. 1. c. 60.* & in hoc casu acquisiti juris territorii separati, habet jus conferendi beneficia etiam curata istius districtus, & curatos approbadi. Tond. n. 13. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 17. n. 96. & 102.* citans *Reginald. in p. 2. s. v. p. n. 1. n. 182.* *Tamb. to. 2. d. 10. q. 11. Paris. l. 4. q. 35. n. 8. & 9.* Item instituendum concursum, modò tamen habeat jus congregandi synodum, & eligendi Examinatores, Tond. *loc. cit.* n. 14. *Barb. loc. cit.* n. 103. citans *Riccium in pr. s. v. Eccl. resol. 361.* *Maslob. in pr. habendi concurs. requisito l. du. 8. n. 21.* Vide *Garc. p. 9. c. 2. n. 131.* quia in isto casu est Ordinarius, & potestatem quasi Episcopalem habet, adeò que quoad hæc & similia jurisdictionalia potest omnia regulariter, quæ Episcopus in sua diocesi. Tond. *loc. cit.* n. 23. *Barb. n. 94.* juxta *gl. in clem. 1. de reb. Eccl. non alien. v. proprii.* & *Sanch. de matrim. l. 8. d. 2. n. 12.* & in *decalog. Tom. 1. l. 2. c. 13. n. 4.* *Sigism. de Bonon. de elect. du. 51. n. 30.* *Tamb. to. 1. d. 1. q. 3. c. 6.* quos citat. Poterit autem congregare & celebrare synodum, & synodales constitutiones facere, si habuerit provinciam. *Barb. loc. cit.* n. 104. citans *Balb. in tr. de præscrip. p. 5. principali. part. 1. q. 11.* *Bortzum. de Synod. p. 2. d. n. 40.* & *declar. S. Congreg. de 17. Aug. 1616.* de cæterò dum Prælatus inferior Episcopo, qui legitime præscripsit jus conferendi, non habet jurisdictionem & territorium separatum, verum ac proprium cum clero & populo, ita ut taliter sit in eo, tanquam in propria diocesi à quacunque alia independente, & stante de per se, tanquam Ordinarius & quasi Episcopus; sed solum est Prælatus inferior intra diocesim, & sub Episcopo seu diocesano, implicat dari omnimodam præscriptionem juris conferendi privativè ad Episcopum seu Ordinarium tam in jure actuali quàm habituali; quia esset dari monstrum duorum capitum in uno corpore, ideòque necessariò in tali inferiore Prælato datur solum jus actuale, & in solo exercitio, tanquam sub Episcopo, ejus quodammodò vicarias partes agendi cum jure devolutionis ad Ordinarium, seu potiùs reasumptionis ejus primævæ potestatis. *Card. de Luca de benef. d. 1. n. 10. & 11.* citans *Abb. in c. cum contingat. de foro compet. n. 16.* *Fagn. in c. cum te. d. n. 3. ad 7. de atar. & qual. Lott. l. 2. q. 12. n. 13.* ubi dicit, quòd inferior conferat jure vicario Episcopi, qui tamen ibi solum loquitur, non de collatione seu institutione collativa tituli, sed de institutione auctorizabili, quam dicit fieri à monasterio seu ejus Prælato vice Episcopi, & jure Vicario.

2. Respondeo secundò in Cathedralibus, etiam regularibus, non competit Abbati jus conferendi canonicatus aut dignitates; hinc etiam Episcopus in tali Ecclesia Cathedrali regulari sit simul Abbas, vel loco Abbatis, conferendo tamen illius

beneficia, non confert illa tanquam Abbas, sed tanquam Episcopus; adeòque dum exercet actum collationis, non exercet illum tanquam in obedientiarum suum. *Corrad. in pr. benef. l. 2. c. 9. n. 18. Lott. l. 1. q. 33. d. n. 116.*

3. Respondeo tertio: dum agitur de beneficiis unitis, monasteriis, & domibus regularibus, & ab illis dependentibus, collatio spectat ad Abbatem & simul ad conventum; vel fieri debet per Abbatem cum conventus consensu, Tond. *loc. cit.* n. 27. citans *Francisc. Marc. q. 1235. n. 2.* juxta *c. ea noscitur. de his qua sunt à Prælato;* intelligendo hoc, non solum de beneficiis electivis, in quibus nullum est dubium, quin electio debeat fieri congregato Capitulo; sed etiam de iis, quæ sine electione conferri consueverunt. Tond. *loc. cit.* n. 26. citans *Sanch. in decalog. l. 7. c. 9. n. 108.* Sic etiam eodem cap. cavetur, ne clerici in Ecclesiis, in quibus jus præferentur per Abbates sine consensu capituli. *Barb. loc. cit.* n. 87. Limitanda tamen hæc responsio; nisi adit consuetudo vel privilegium in contrarium. Tond. n. 27. citans *Abb. in cit. c. ea noscitur.* & *Lezana in sum. regular. l. 2. c. 18. n. 7.* Limitare quoque videtur Tond. n. 28. responsum ad beneficia conventualia monasteriorum exemptorum; dicens, non conventualium collationem spectare ad Abbates, Priores, aliòve Prælatos regulares, qui hoc jus acquisiverunt contra Episcopum, citat *Selv. p. 2. q. 22. n. 45.* *Gonz. ad reg. 8. gl. 23. n. 20. & 21.*

4. De cæterò simultanea Abbatis cum conventu collatio excluditur, si constet de ultima collatione per possessionem subsequenter effectuaræ, facta per solum Abbatem cum expressa narrativa; quòd omnimodo dispositio dicti beneficii ad Abbatem ipsum pleno jure spectat; per quæ verba excluditur simultanea conventus collatio. Tond. *loc. cit.* n. 31. citans *gl. in c. cum in illis. v. cum alio. de præb. l. 6. & in clem. 1. v. omnimodam. de foro competente.* & *Rotam. decis. 370. n. 4. n. 3. recent.* Subdit quoque Tond. n. 33. multò magis excludi simultaneam, si agatur de beneficiis inferioribus, quæ conferri possunt per Prælatum sine consilio & consensu capituli. Ac denique si beneficium sit membrum seu grangia Abbatia, institutionem pertinere ad Abbatem per *Tex. c. Lateranensi. de præb. ait Tond. n. 33.*

5. Porro observandum, quòd tradit idem Tond. *loc. cit.* n. 17. citans pro hoc *Marschot. l. 1. var. resol. c. 11. n. 44.* *Ludovisi. decis. 370.* dandam esse Abbati adversus Episcopum manutentionem in quasi possessione deputandi capellanum amovibilem in Ecclesia monasterio unita, licet præsumptio juris sit Ecclesias esse liberas. Item quòd tradit n. 13. probatà quasi possessione, libere conferendi per concursum, nullà expectatà nominatione, Vicariam perpetuam capitulo unitam cum facultate nominandi Vicarium, manutentionem non esse Episcopum ob constitutionem Pii V. 47. in qua §. 4. volumus, mandatur Vicarios eligi & deputari perpetuo ad electionem & nominationem illorum, quorum Ecclesiis factæ sunt uniones, cum approbatione tamen Ordinarii, & prævio examine. Observandum etiam ex eodem, quòd tradit n. 19. quòd dum Ecclesia pleno jure unita est monasterio, censetur eo ipso jure concessum Abbati seu Prælato istius monasterii, conferendi ipsam & rectorem instituendi statim quòd auctorizabilem institutionem ad curam animarum exercendam, ita tamen, ut hæc faciant tanquam vicem Episcopi gerentes, juxta dicta supra ex Lott.